

A portrait of Kasper Krzemiński, a man with short brown hair and a beard, wearing a dark blue suit, white shirt, and orange tie. He is smiling slightly and looking towards the camera. The background is a blurred outdoor setting with a building and a car.

LEERSTOEL FOCUST OP DE
MAATSCHAPPELIJKE ROL VAN
DE GERECHTSDEURWAARDER

Krzemiński nieuwe bijzonder hoogleraar executie– en beslagrecht

Per 1 september is de Rotterdamse advocaat mr. dr. Kasper Krzemiński (1981) benoemd tot bijzonder hoogleraar Executie– en Beslagrecht aan de universiteit van Amsterdam (UvA). Krzemiński wordt voor 5 jaar aangesteld. Het bijzonder hoogleraarschap wordt gefinancierd door de stichting Leerstoel Executie– en Beslagrecht, ingesteld door de KBvG. Vice–voorzitter Sjef van der Putten van de KBvG licht met de nieuwe hoogleraar toe welke bijdrage de leerstoel levert aan het ambt van gerechtsdeurwaarder en de maatschappij.

De KBvG is blij met de aanstelling van de nieuwe hoogleraar Executie– en Beslagrecht. Vice–voorzitter Sjef van der Putten: “Wetenschappelijke aandacht voor ons vak is van groot belang en een belangrijk beleidsthema van de KBvG. Het draagt bij aan kwaliteit, interesse, begrip en ontwikkeling. Na alle gesprekken met Kasper Krzemiński en de UvA ben ik ervan overtuigd dat we samen mooie dingen gaan realiseren.”

Rechtsbescherming

Als bijzonder hoogleraar Executie- en Beslagrecht besteedt Krzemiński bijzondere aandacht aan de positie van de gerechtsdeurwaarder. De deurwaarder neemt in het executie- en beslagrecht een centrale rol in. Als onafhankelijk ambtenaar is de deurwaarder belast met de uitvoering van beslag- en executiemaatregelen, waarbij de balans tussen rechtshandhaving en rechtsbescherming moet worden bewaakt. Zo gaat Krzemiński onderzoek doen naar de fundamentele rechtsbescherming van zowel schuldeisers als schuldenaren.

Krzemiński: "Het gaat om de feitelijke verwezenlijking van recht in de praktijk, zo nodig met de inzet van dwangmiddelen. Dit raakt aan vragen over goede rechtsbedeling, rechtsbescherming en toegang tot recht; onderwerpen die juist een meer fundamentele benadering vragen." Van der Putten vult aan: "Beslagleggen is een essentieel onderdeel van de rechtstaat, omdat burgers er van uit moeten kunnen gaan dat rechterlijke uitspraken ook uitgevoerd worden. Rechtshandhaving staat hier gelijk aan rechtsbescherming. Het is de taak van de deurwaarder om de rechten van de één te realiseren, zonder afbreuk te doen aan de rechten van de ander. De deurwaarder staat daarmee tussen schuldeiser en schuldenaar in en houdt als onpartijdig ambtsdrager rekening met beide belangen, steeds precies volgens de wet. Beide partijen worden hier door de deurwaarder in hun rechten beschermd.

De vraag naar de strekking van rechterlijke toetsing van een conservatoir beslagverlof is zo'n fundamentele vraag waarmee de bijzonder hoogleraar aan de slag gaat, vertelt hij: "Een ex parte beslagrekest wordt vooraf slechts marginaal getoetst door de voorzieningenrechter. Dat is

'Juist met de specifieke onderzoeksoopdrachten komen mijn praktijkervaring, wetenschappelijke interesse en ambitie helemaal samen.'

Kasper Krzemiński

slechts een beperkte legitimatie voor een verstrekend dwangmiddel als conservatoir beslag, waarmee inbreuk wordt gemaakt op (eigendoms)rechten en privésfeer van de schuldenaar."

Spanningsveld

Ook de onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder binnen het rechtsbestel heeft de aandacht van Krzemiński. Denk daarbij aan dilemma's als de ministerieplicht versus het eigen beoordelingsvermogen en maar voortschrijdende discussies over de gerechtsdeurwaarder als ambtsdrager enerzijds en zelfstandig ondernemer anderzijds: onderwerpen die ook centraal staan in het convenant dat de KBvG onlangs heeft gesloten met het ministerie van Justitie en Veiligheid. Kasper Krzemiński: "Het herijken van de positie van de gerechtsdeurwaarder is interessant vanwege het veranderende takenpakket, door wetwijzigingen, veranderingen in de maatschappij en voortschrijdend inzicht binnen de beroepsorganisatie. Het executie- en beslagrecht is bovendien volop in beweging en onderwerp van breed maatschappelijk debat. Ik kijk ernaar uit met mijn onderzoek hieraan een bijdrage te leveren."

Modernisering van het takenpakket vraagt ook om herziening van afspraken over de tarieven, vindt de KBvG. Van der Putten: "Steeds vaker wordt er van de deurwaarder verlangd dat hij er alles aan doet om procedures en beslagleggingen te voorkomen. Dat kan door het treffen van een betalingsregeling en het controleren daarvan. We signaleren of mensen een problematische schuld hebben en verwijzen zo nodig door naar

hulpverleners op dat gebied. Dat is maatschappelijk gezien een waardevolle aanvulling op ons takenpakket, maar dat moet wel worden betaald. Ter illustratie: de deurwaarder krijgt een maandelijks vergoeding voor het ontvangen, administreren en verdelen van geld uit beslag. Dat bedrag is vastgesteld door de overheid en gebaseerd op de kostprijs. Als de deurwaarder geen beslag legt maar een minnelijke betaalafpraak maakt heeft hij dezelfde en meer werkzaamheden, maar mag hij van diezelfde overheid geen kosten in rekening brengen."

Toegang tot het recht

De leerstoel is gevestigd aan de UvA, meer specifiek binnen het Amsterdam Center on the Legal Professions and Access to Justice, waar al leerstoelen zijn over rechtspraak, advocatuur, openbaar ministerie en civiele rechtspleging. Daarin kan de deurwaarder niet ontbreken. Toegang tot het recht is immers de kerntaak van de deurwaarder. Enerzijds door het oproepen van partijen en het toegankelijk maken van het recht door

Sjef van der Putten

uitleg aan de deur. Anderzijds door het afdwingen van de beslissing van een rechter als niet vrijwillig wordt voldaan. De UvA streeft met de leerstoel nadrukkelijk maatschappelijke relevantie en impact na. Niet wetenschap vanuit de ivoren toren, maar van 'law in books' naar 'law in action'. Een vraagstuk dat Krzemiński in het kader van access to justice wil onderzoeken, is hoe om te gaan met de niet betwiste geldvordering. De dagvaardingsprocedure is bijzonder complex en zorgt voor hoge kosten voor het innen van schulden, die schuldenaren moeten betalen. Die kosten wegen echter in sommige gevallen niet op tegen de hoogte van de openstaande vordering. "We zien dat de inningskosten een drempel vormen voor het effectief verhalen van openstaande vorderingen. Daarmee raakt het aan het fundamentele recht van access to justice", zegt Van der Putten van de KBvG. Hij vervolgt: "Zoals de procedure nu is ingericht, kost die de maatschappij veel geld en verhoogt het de werkdruk bij de rechtbanken. Kasper gaat meedenken over een betalingsbevelprocedure, waarbij gekeken wordt naar onder meer de Europese en Duitse betalingsbevelprocedure en de Belgische procedure voor invordering van onbetwiste schulden. Met de introductie hiervan in Nederland wordt een belangrijke stap gezet naar een bredere aanpak van de schuldenproblematiek en het voorkomen van het onterecht moeten afschrijven van kleinere vorderingen."

In dat kader wordt ook onderzocht hoe voorkomen kan worden dat schuldenaren vermogen of inkomen afschermen, bijvoorbeeld door ondoorzichtige vennootschapsstructuren of schijnconstructies. Van der Putten: "Wij hebben als gerechtsdeurwaarders nu slechts beperkte mogelijkheden om informatie in te winnen, terwijl schuldenaren slechts summier inzicht hoeven te geven in hun financiële

situatie." Gerechtsdeurwaarders merken dat het tenuitvoerleggen van een vonnis daardoor bemoeilijkt wordt. De summere informatiepositie van de gerechtsdeurwaarder leidt volgens de KBvG ook tot hogere maatschappelijke kosten dan strikt noodzakelijk. Van der Putten: "Transparantie van vermogen is de sleutel tot een rechtvaardig executierecht. Bij schuldenaren die geen vermogen hebben, kan beslag worden voorkomen. Vermogen dat verstopt is wordt dan getraceerd. Uitdaging hierbij is om een goede balans te vinden tussen transparantie enerzijds en privacy anderzijds.

Inspiratiebron

Ten slotte gaat Krzemiński in zijn onderzoek en onderwijs aandacht besteden aan internationale ontwikkelingen binnen het executie- en beslagrecht. Dat is noodzakelijk omdat het maatschappelijk verkeer steeds internationaler wordt. Partijen in het buitenland worden opgeroepen, vermogen dat daar gestald is wordt beslagen en het Europese executierecht heeft invloed op de Nederlandse praktijk. Zo mag onder de Europese verordeningen beslag worden gelegd in een ander EU-land. Gerechtsdeurwaarders, advocaten en andere partijen moeten daar goed op voorbereid zijn. Staand beleid in andere Europese landen kan bovendien een inspiratiebron zijn voor het herijken en herzien van de Nederlandse wet- en regelgeving.

Gastcolleges

Dat Krzemiński gevraagd is om de leerstoel te bekleden, vindt hij een grote eer: "Het idee om hoogleraar te worden, speelde al tijden door mijn hoofd. Juist met deze specifieke onderzoeksopdrachten komen mijn praktijkervaring, wetenschappelijke interesse en ambitie helemaal samen." Omdat het academisch jaar al is begonnen, richt Krzemiński zich vooral op gastcollege's in bestaande lesprogramma's. "Ik vind lesgeven

heel leuk, maar de nadruk ligt toch op onderzoek en publicaties." Met de nasleep van de toeslagenaffaire en de maatschappelijke discussie over ondermijning, fraudebestrijding en verantwoord incasseren ziet Krzemiński voldoende uitdagingen om daar de komende jaren volop mee bezig te zijn.

Wetenschap en ontwikkeling

De leerstoel executie- en beslagrecht werd in 2002 in het leven geroepen door de KBvG met het doel om meer wetenschappelijke aandacht te vestigen op het ambt van de gerechtsdeurwaarder. Daarnaast wordt door de leerstoel onderzoek gedaan naar het vak. Dit draagt bij aan betere wetgeving, betere rechtspraak en aanscherping van beleid. En mogelijk kunnen er nu concrete stappen gezet worden naar een specialisatieopleiding voor deurwaarders en een deurwaardersopleiding op academisch niveau. Twee langgekoesterde wensen van de KBvG.

De leerstoel is overgenomen door de stichting Leerstoel Executie- en Beslagrecht. Prof. dr. Ton Jongbloed was de eerste bijzonder hoogleraar Beslag- en Executierecht, aan de universiteit Utrecht. Ton Jongbloed blijft hoogleraar in Utrecht, tot tevredenheid van de KBvG. Sjef van der Putten: "We hebben de afgelopen tien jaar waardevolle inzichten opgedaan door het werk van Ton Jongbloed. Hij heeft een grote bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van ons vak. Feitelijk hebben we nu twee hoogleraren die onderzoek doen naar de rol van de gerechtsdeurwaarder. En daar mogen we trots op zijn." ●